

Päätös:	Vantaan kaupungin liikunta-avustusehdot
Päätöksentekevä toimielin:	Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta
Valmistelijat:	Veli-Matti Kallistahti, Anton Ahonen, Henna Torpo, Krista Wellström, Mari Soralahti, Anne Pakarinen, Ville Miettinen, Anu Jokela
Esittelijä:	Veli-Matti Kallistahti

SOSIAALINEN JA KULTTUURINEN

1. Onko valmistelussa osallistettu kuntalaisia tai sidosryhmiä?

- Miten kuntalaisia ja/tai sidosryhmiä on osallistettu valmistelussa?
- Keitä kuntalaisia ja/tai sidosryhmiä on osallistettu?
- Kenellä oli mahdollisuus osallistua?
- Millä menetelmillä kuntalaisia osallistetaan?

Kyllä

Tietoa vaikutusten arviointiin on kerätty useista eri lähteistä, jotta kokonaiskuva liikunta-avustusten uudistamisen vaikutuksista olisi mahdollisimman kattava ja luotettava. Keskeisiä tietolähteitä ovat olleet Vantaan kaupungin väestö- ja alueelliset tilastot sekä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen hyvinvointikertomus ja -suunnitelma, jotka tarjoavat ajankohtaista tietoa alueen väestörakenteesta, hyvinvoinnin tilasta ja palvelujen saavutettavuudesta. Lisäksi on hyödynnetty liikunnan palvelualueen avustus- ja käyttövuororekisterien tietoja sekä kansallista tutkimustietoa lasten ja nuorten liikkumisesta, kuten LIITU-tutkimusta ja Kouluterveyskyselyä.

Osallistaminen toteutettiin useassa muodossa vuosien 2025 ja 2026 aikana:

- Seurafoorumi kahdesti vuodessa (kevät ja syksy). Foorumiin kutsutaan kaikki seuratoimijat uutiskirjeellä ja sosiaalisen median kautta. Konsepti ja säännöllisyys ovat toimijoille tuttuja.
- Toiminnanjohtajien tapaamiset kahdesti vuodessa (kevät ja syksy).
- Avoin verkkokysely liikunta-avustusten verkkosivuilla. Kyselyssä jokainen avustustyyppi oli erikseen eritelty ja kommentoitavissa, ja palautetta sai antaa mistä tahansa uudistuksen osasta. Kyselyä markkinoitiin seurafoorumeissa, uutiskirjeessä ja verkkosivuilla.

- Kolme kohdennettua toimijatapaamista avustuskokonaisuuksittain: urheiluseurat, harrasteliikuntatoimijat sekä kumppaniurheilijat. Osallistujille toimitettiin heitä koskeva avustuskokonaisuus etukäteen luottamuksellisesti nähtäväksi, ja tapaamisissa he saivat nostaa esiin kipupisteitä, huolia ja hyviä puolia. Nämä tapaamiset olivat osallistamisen kannalta keskeisimmät.
- Poliittinen ohjausryhmä on ollut valmistelussa mukana syksystä 2025 alkaen.
- Avustusehtojen luonnosversiot päivityksineen ovat olleet koko valmistelun ajan julkisesti nähtävillä liikunta-avustusten verkkosivuilla luonnoksiksi merkittyinä, eli kenen tahansa luettavissa ja kommentoitavissa.

Osallistettuja ryhmiä olivat vantaalaiset urheiluseurat ja liikuntayhdistykset, harrasteliikuntaa järjestävät toimijat, soveltavan liikunnan toimijat sekä kaupungin kumppaniurheilijat. Mahdollisuus osallistua verkkokyselyyn ja tutustua julkisesti nähtävillä olleisiin luonnoksiin oli kaikilla kuntalaisilla. Kohdennettuihin tapaamisiin kutsuttiin kunkin avustuskokonaisuuden toimijat.

Olenaisena osana uudistustyötä ovat olleet liikunnan palvelualueen asiantuntijat. Avustusten uudistamista on toteutettu tiiviissä yhteistyössä eri yksiköiden välillä, jotta kehittämisessä on voitu huomioida sekä järjestelmän toiminnalliset tarpeet että avustettavien toimijoiden erilaiset näkökulmat ja käytännön tarpeet.

Vaikutusten arviointi edellytti ajantasaista tietoa väestön rakenteesta, hyvinvoinnin eroista ja palveluiden saavutettavuudesta. Lisäksi erittäin merkittävää oli kuulla avustuksen saajia eli seuroja, yhdistyksiä ja kumppaniurheilijoita heidän kokemuksistaan ja näkemyksistään. Osallistaminen vahvisti ymmärrystä paikallisista tarpeista ja siitä, miten uudistukset vaikuttavat toimijoiden käytännön työhön.

Uudistustyöhön osallistetut toimijat olivat pääasiassa hyvin tyytyväisiä suunniteltuihin uudistuksiin. Etenkin liikuntajärjestöiltä saatu palaute heitä koskevista avustuslajeista – tuetusta tilahinnoittelusta, toiminta-avustuksesta ja vuokra-avustuksesta – oli erittäin positiivista. Palaute painottui hakemisen keventymiseen ja kriteerien selkeytymiseen.

Osallistamisen rajauksena on syytä todeta, ettei lapsia ja nuoria kuultu suoraan tämän päätöksen valmistelussa. Heidän näkemyksensä välittyvät välillisesti toimintaa järjestävien yhdistysten ja seurojen kautta. Asia on käsitelty tarkemmin erillisessä lapsivaikutusten arvioinnissa.

2. Onko päätöksen vaikutukset asukkaiden hyvinvointiin?

- a) Mitä vaikutuksia päätöksellä on asukkaiden fyysiseen hyvinvointiin?
- b) Mitä vaikutuksia päätöksellä on asukkaiden psyykkiseen hyvinvointiin?
- c) Mitä vaikutuksia päätöksellä on asukkaiden sosiaaliseen hyvinvointiin?
- d) Mitä vaikutuksia päätöksellä on asukkaiden aktiivisuuden mahdollisuuksiin?
- e) Mitä vaikutuksia päätöksellä on hyvien väestösuhteiden syntymiseen?
- f) Mitä vaikutuksia päätöksellä on asukkaiden harrastusmahdollisuuksiin?
- g) Mitä vaikutuksia päätöksellä on asukkaiden yhteisöllisyyden tunteeseen?
- h) Mitä vaikutuksia päätöksellä on asukkaiden turvallisuuden tunteeseen?

Kyllä, merkittäviä positiivisia vaikutuksia

Uudistuksella on merkittäviä vaikutuksia kuntalaisten terveyteen ja hyvinvointiin, sillä liikunnan lisääntyminen parantaa niin fyysistä, psyykkistä kuin sosiaalistakin hyvinvointia. Vaikutukset syntyvät ennen kaikkea harrasteliikunnan saavutettavuuden kautta.

Harrasteliikuntakerhojen avustuksessa ryhmän vähimmäiskoko laskee kymmenestä viiteen osallistujaan, avustuksen taloudellista tukea nostetaan huomattavasti ja avustuksen hakukertoja on neljä aiemman jatkuvan haun sijaan. Uudistuksilla pyritään madaltamaan kynnystä perustaa uusi ryhmä, minkä odotetaan lisäävän tarjolla olevan harrasteliikuntatoiminnan määrää ja lajivalikoimaa. Pienempi ryhmäkoko mahdollistaa myös lajit, joissa kymmenen hengen ryhmää ei voida turvallisesti ohjata. Vaikutus on myönteinen ja se näkyy jo lyhyellä aikavälillä.

Soveltavan liikunnan tuki paranee selvästi. Erillinen soveltavan liikunnan kohdeavustus sulautuu harrasteliikuntakerhojen avustukseen, jolloin enimmäistuntikorvaus nousee 40 eurosta 140 euroon eikä ryhmäkohtaista 2 000 euron vuosikattoa enää sovelleta. Muutoksen on laskettu parantavan tukea ja kannustavan järjestämään soveltavan liikunnan toimintaa aiempaa enemmän.

Harrasteliikunnan määritelmä kirjataan avustusehtoihin ensimmäistä kertaa. Siinä korostuvat liikkumisen ilo, leikkimielisyys, rento pelillisyyys, osallistujien mahdollisuus vaikuttaa toiminnan sisältöön sekä sosiaalinen yhdessäolo. Määritelmä tukee erityisesti psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia sekä yhteisöllisyyden tunnetta. Turvallisemman tilan periaatteiden kirjaaminen avustuksen ehdoksi vahvistaa osallistujien turvallisuuden tunnetta.

Uudistus vaikuttaa kaupunginlaajuisesti palvelujen tasoon ja kattavuuteen. Koska harrasteliikuntakerhojen avustuksella on neljä kiinteää hakuaikaa, hakemukset voidaan

asettaa keskinäiseen järjestykseen, jolloin mm. maantieteelliset erot palveluiden saatavuudessa voidaan ottaa huomioon.

Kielteisiä vaikutuksia on kolme. Leirejä ja harrasteliikuntatapahtumia ei enää tueta, mikä kaventaa tarjontaa erityisesti loma-aikoina. Tälle perusteena on pitkäkestoisemman säännöllisen harrastustoiminnan priorisointi. Aikuisten (18–64-vuotiaat) harrasteliikuntaan ei myönnetä rahallista tukea lainkaan, vaan tuki osoitetaan huojennettuna tai maksuttomana käyttövuorona.

3. Onko asialla merkittäviä vaikutuksia alle 18-vuotiaiden lasten hyvinvointiin tai lapsen oikeuksien toteutumiseen?

Kyllä. Lapsivaikutusten arviointi on tehty erilliselle lapsivaikutusten arvioinnin lomakkeelle.

Arvioinnin keskeinen johtopäätös on, että päätösesitys on lasten kannalta nykytilaa parempi. Merkittävimmät myönteiset vaikutukset ovat harrasteliikunnan kynnysten madaltuminen, soveltavan liikunnan tuen paraneminen ja osallistumismaksun katon säilyminen. Tunnistettuja kielteisiä tai epävarmoja vaikutuksia ovat ikäpainotusten ja koulutettujen valmentajien painotuksen poistuminen toiminta-avustuksen laskennasta, leirien ja tapahtumien jääminen tuen ulkopuolelle sekä lasten ja nuorten toiminnan sanallisen etusijan poistuminen avustusehdoista.

4. Onko päätöksellä vaikutuksia alueelliseen eriarvoisuuskehitykseen?

- a) Onko päätöksellä vaikutuksia eri alueiden välisiin hyvinvointi- ja palvelueroihin?
- b) Mitä vaikutuksia päätöksellä on palvelujen, työpaikkojen ja mahdollisuuksien saatavuuteen eri alueilla?
- c) Kohdistuvatko päätöksen hyödyt tai haitat erityisesti joillekin alueille tai asukasryhmille?
- d) Miten päätöksessä on huomioitu alueellisen eriarvoisuuden vähentäminen?

Kyllä, merkittäviä positiivisia vaikutuksia

Vantaan kaupunginosien välillä on selviä eroja hyvinvoinnissa, sosioekonomisessa rakenteessa ja liikuntapalvelujen saatavuudessa. Uudistus pyrkii kaventamaan näitä eroja ensisijaisesti harrasteliikunnan avustusten kautta.

Harrasteliikuntakerhojen avustusten myönnössä otetaan nimenomaisesti huomioon toiminnan alueellinen sijainti. Koska avustuksella on neljä kiinteää hakuaikaa, hakemukset voidaan asettaa keskinäiseen järjestykseen ja kohdentaa tukea niille alueille, joilla vastaavaa toimintaa ei ole lainkaan tai sitä on hyvin vähän. Tämä on uudistuksen keskeisin keino vähentää alueellista eriarvoisuutta. Harrasteliikunnan yleisavustus puolestaan edellyttää, että toiminta kattaa maantieteellisesti koko Vantaan, jolloin tuki ei keskity vain yhteen kaupunginosaan.

Kynnysten madaltuminen tukee samaa tavoitetta. Ryhmän vähimmäiskoon lasku kymmenestä viiteen tekee toiminnan järjestämisen mahdolliseksi myös pienemmillä asuinalueilla, joilla osallistujia ei välttämättä kerry kymmentä. Vaatimus siitä, että kaksi kolmasosaa osallistujista on vantaalaisia, poistuu ja samoin harrasteliikunnan yleisavustuksessa vaatimus toimijan rekisteröitymisestä Vantaalle. Nämä muutokset on tehty erityisesti siksi, että Vantaalle saataisiin lisää soveltavan liikunnan toimintaa, jota vantaalaiset toimijat eivät ole järjestäneet riittävästi.

Vuokra-avustuksen paraneminen 35 eurosta 50 euroon tunnilta ja 35 prosentista 50 prosenttiin tukee toimintaa niillä alueilla, joilla ei ole toimintaan sopivia kaupungin hallinnoimia liikuntatiloja ja joilla seurat joutuvat vuokraamaan tilaa muualta.

5. Onko asialla vaikutuksia sukupuolten tasa-arvon ja kaikkien ihmisten yhdenvertaisuuden toteutumiseen?

- a) Mitä vaikutuksia päätöksellä on kuntalaisten yhdenvertaisuuteen?
- b) Mitä vaikutuksia päätöksellä on sukupuolten tasa-arvoon?
- c) Mihin ihmisryhmään erityisesti päätös vaikuttaa?
- d) Vaikuttaako päätös esimerkiksi
- e) Miten tämä ihmisryhmä on huomioitu päätöksessä?
- f) Onko päätöksellä eriarvoisuusvaikutuksia?
- g) Miten nämä vaikutukset on huomioitu?

Kyllä, merkittäviä positiivisia vaikutuksia

Vantaa on nuori ja monikulttuurinen kaupunki, jossa väestörakenne ja sosioekonomiset erot vaihtelevat alueittain. Hyvinvoinnin ja terveyden erot näkyvät selvästi eri kaupunginosissa, ja avustusuudistus mahdollistaa näiden erityispiirteiden huomioimisen aiempaa paremmin.

Yhdenvertaisuus

Uudistus lisää kuntalaisten mahdollisuuksia osallistua ohjattuun liikuntaan. Matalan kynnyksen harrastustoiminta laajenee, kun ryhmäkoko laskee viiteen ja taloudellisen tuen määrä kasvaa. Osallistumismaksun 10 euron kuukausikatto pitää harrastamisen saavutettavana pienituloisille perheille.

Erityisesti tukea tarvitsevien ryhmien asema paranee: soveltavan liikunnan enimmäistuntikorvaus nousee 40 eurosta 140 euroon eikä ryhmäkohtaista vuosikattoa enää sovelleta. Soveltavassa liikunnassa voidaan myös harkinnanvaraisesti hyväksyä pienimuotoinen kilpailutoiminta. Osallistumismaksun on oltava kohtuullinen, mikä pitää harrastamisen saavutettavana pienituloisille perheille.

Vantaalaisuusvaatimuksen ja Vantaalle rekisteröitymistä koskevan vaatimuksen poistuminen mahdollistaa uusien toimijoiden tulon kaupunkiin, minkä odotetaan lisäävän tarjontaa erityisesti soveltavassa liikunnassa. Vastaavasti soveltavaa liikuntaa ei enää tueta Vantaan ulkopuolella järjestettävänä; tämä on tietoinen valinta, jolla toimintaa halutaan kaupunkiin sisään.

Avustusehdoissa priorisoidaan Vantaan liikuntapoliittisten linjausten mukaisesti perheliikuntaa, lapsia ja nuoria sekä soveltavaa liikuntaa. Tämä näkyy kohderyhmien tukitasoissa: perheliikunnalle sekä lapsille ja nuorille enintään 70 €/h, senioreille enintään 35 €/h, soveltavalle liikunnalle enintään 140 €/h ja aikuisten ryhmille ei rahallista tukea lainkaan. Aikuisten rajausta on tietoinen priorisointi.

Sukupuolten tasa-arvo

Harrasteliikuntakerhojen avustuksen harkinnanvaraisuus ja hakuaikoihin perustuva priorisointijärjestys mahdollistavat tuen kohdentamisen esimerkiksi tytöille ja naisille suunnattuihin ryhmiin, jos tarjonnassa havaitaan epäsuhtaa. Kuten alueellisessa priorisoinnissa, tämäkään ei perustu avustusehtojen kirjaukseen vaan sisäiseen ohjeistukseen ja valmistelijan harkintaan hakemusten käsittelyssä.

Edustusjoukkueen kilpaurheiluvavustuksessa jakoperuste muuttuu olennaisesti. Tasaosuuksina jaettava osuus laskee 50 prosentista 25 prosenttiin, jolloin medianäkyvyysindeksin ja tunnettuusindeksin yhteispaino nousee 50 prosentista 75 prosenttiin. Muutos on tehty tietoisesti: avustuksen määräraha muodostuu kaupungin mainossopimuksista ja areenoiden nimimyynnistä, jolloin avustusta voidaan pitää myös kaupungin markkinointina, ja korkeampi medianäkyvyyden osuus kannustaa avustuksen saajia näkymään enemmän mediassa. Peruste on johdonmukainen avustuksen rahoitusohjelman kanssa.

Eriarvoisuusvaikutukset ja niiden huomioiminen

Kokonaisuutena uudistus vähentää eriarvoisuutta liikunnan saavutettavuudessa: harrastamisen kustannukset pysyvät matalina, ryhmiä syntyy lisää, soveltavan liikunnan tuki paranee ja alueellista kohdentamista voidaan tehdä hakuajkojen kautta.

6. Muut huomiot

Liikunta-avustusten uudistaminen vaikuttaa monin tavoin kuntalaisten hyvinvointiin, yhdenvertaisuuteen ja palveluiden saavutettavuuteen. Uuden avustusjärjestelmän tavoitteena on tehostaa prosesseja, parantaa avustusten kohdentumista ja lisätä liikunnan mahdollisuuksia eri väestöryhmille.

Erillisestä avustuskelpoisuuden hakemisesta luovutaan ja kelpoisuus arvioidaan avustuslajikohtaisesti. Hakemusten liitevaatimukset kevenevät ja avustuslajit ryhmitellään kolmeen selkeään kokonaisuuteen. Avustusehtoihin kirjataan myös käsittelyaika, tietosuoja koskevat periaatteet sekä yleishyödyllisyyden arviointikriteerit, mikä lisää hakijoiden oikeusturvaa ja päätöksenteon läpinäkyvyyttä. Muutos vähentää yhdistysten hallinnollista työtä ja vapauttaa vapaaehtoisten aikaa itse toimintaan.

Avustusehdot tulevat voimaan 1.11.2026 ja ensimmäiset hakuajat alkavat samana päivänä. Toimijoille jää siten vähän aikaa sopeutua uusiin kriteereihin. Vaikutusta lieventää se, että uudistuksesta on tiedotettu jo vuoden ajan, luonnokset ovat olleet julkisesti nähtävillä ja viestintään panostetaan erityisesti syksyllä 2026 ja muutoksen voimaantulon jälkeen.

Päätöksen liitteenä on Vantaan kaupungin julkilausuma lasten urheilun toimintakulttuurista. Julkilausuma ei sisällä velvoittavia avustusehtoja. Sen yksityiskohtaiset toimenpiteet valmistellaan vuoden 2027 aikana ja ne tulevat voimaan vuoden 2029 alusta. Toimenpiteiden vaikutukset arvioidaan erikseen niiden valmistuttua.

Avustusten toteutumista seurataan jatkuvasti osana avustusprosessia ja järjestöjen säännöllisissä tapaamisissa. Uudistuksen vaikutuksia tarkastellaan erikseen ensimmäisen täyden hakukierroksen jälkeen vuoden 2027 aikana, jolloin seurataan muun muassa avustettujen ryhmien määrää ja jakautumista kohderyhmittäin ja alueittain, soveltavan liikunnan ryhmien kehitystä sekä toiminta-avustuksen jakautumista.